

KÄRANDE

Danske Slagterier, SA Bruxelles,
Rue du Luxembourg 47 – 51,
Bte 2, B-1050 Bruxelles
Ombud: advokaten Jesper Sundström,
Wistrand Advokatbyrå,
Lilla bommen 1, 511 04 GÖTEBORG
och chefsjuristen Niels Juul, adress som
kärandebolaget

SVARANDE

Scan Foods AB,
121 86 JOHANNESHOV
Ombud: advokaterna Christina Nylander och
Thomas Carlén-Wendels,
Advokatfirman Konsultbyrån för Marknadsrätt AB,
Kungsgatan 48, 111 35 STOCKHOLM

SAKEN

marknadsföring av köttprodukter

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Scan Foods AB vid vite av fyrahundratusen (400 000) kr att vid marknadsföring av griskött använda uttrycket ”Välj importerat griskött så kan du få medicin på köpet. Det kan inte vi bjuda på, eftersom vårt kött är helt fritt från antibiotika.” och uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött” eller andra liknande uttryck av väsentligen samma innebörd.

2. Scan Foods AB förpliktas ersätta Danske Slagterier, SA Bruxelles, dess rättegångskostnader med etthundrasextioåttatusensjuttiofem (168 075) kr, varav 105 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Scan har under år 2003 i sin marknadsföring, i annonser i dagspress, använt uttrycken ”Välj importerat griskött så kan du få medicin på köpet. Det kan inte vi bjuda på, eftersom vårt kött är helt fritt från antibiotika.” och ”Julskinka av världens bästa griskött”.

YRKANDEN M.M.

Danske Slagterier, SA Bruxelles, (Danske Slagterier) har yrkat att Marknadsdomstolen vid vite om 500 000 kr förbjuder Scan Foods AB (Scan) att vid marknadsföring av griskött använda uttrycken ”Välj importerat griskött så kan du få medicin på köpet. Det kan inte vi bjuda på, eftersom vårt kött är helt fritt från antibiotika.” och ”Julskinka av världens bästa griskött” eller andra liknande uttryck av väsentligen samma innebörd.

Scan har medgett käromålet såvitt avser uttrycket ”Välj importerat griskött så kan du få medicin på köpet. Det kan inte vi bjuda på, eftersom vårt kött är helt fritt från antibiotika.”, men bestritt talan såvitt avser uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött”.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Parterna har anfört i huvudsak följande.

Danske Slagterier

Grunder

De påtalade uttrycken är vilseledande och otillbörliga samt innebär misskreditering av utländska grisköttsproducenter.

Utveckling av talan

Uttrycket ”Välj importerat griskött så kan du få medicin på köpet. Det kan inte vi bjuda på, eftersom vårt kött är helt fritt från antibiotika.”

Uttrycket innebär ett påstående om att den som köper importerat griskött riskerar att få i sig antibiotika och att så inte är fallet om man köper svenskt kött. Påståendet är generellt och grundlöst och dessutom felaktigt. Antibiotika förekommer i svenskt kött. Uttrycket innebär misskreditering av utländska grisköttsproducenter i allmänhet och danska sådana i synnerhet, eftersom merparten till Sverige importerat griskött kommer från Danmark.

Uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött”

Uttrycket förekom under hösten 2003 i marknadsföring som riktades mot såväl konsumenter som näringsidkare. Även under hösten 2004 har uttrycket förekommit i Scans marknadsföring.

Uttrycket skall tolkas bokstavligt och är ett generellt påstående som avser allt griskött i världen. Det innebär ett påstående om att julskinkor av märket Piggham är just världens bästa, dvs. att det inte någonstans i världen produceras ett bättre griskött, oavsett vilka egenskaper som jämförs. Påståendet är generellt och reservationslöst och omöjligt att styrka.

Det finns ingen objektiv mätmetod för att fastställa vad som är ”bäst” i fråga om livsmedelsproduktion. En rad olika faktorer påverkar en sådan bedömning, t.ex. teknologisk kvalitet, dvs. egenskaper som är av betydelse för köttet som produkt och råvara till olika användningsområden; ätkvalitet, dvs. den upplevelse konsumenten får då köttet äts; etisk kvalitet, innefattande produktionsförhållanden och djurhållning, samt hygienisk kvalitet, såsom köttets mikrobiella kvalitet och förekomst av rester av främmande ämnen som t.ex. antibiotika och miljögifter. Alla dessa fyra faktorer utgör självständiga mätpunkter för avgörande av vad som är god kvalitet. Innebörden av vad som är god kvalitet är subjektiv, beroende på vilka faktorer som vägs in. Vad som utgör god kvalitet varierar med det ändamål köttet skall användas till. Olika marknader och olika kundgrupper värderar också vad som är god kvalitet hos griskött olika.

Scan

Grunder

Uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött” är korrekt och vederhäftigt.

Utveckling av talan

Allmänt

Scan är ett marknadsföringsbolag inom Swedish Meats-koncernen. Swedish Meats är en ekonomisk förening som ägs av drygt 20 000 lantbrukare. Scan marknadsför köttprodukter under bl.a. varumärkena Scan och Piggham. Swedish Meats har ett program för god djurhållning, ”BIS-certifiering”, som ställer ännu högre krav på köttproduktionen än svensk lagstiftning. Drygt 90 procent av Swedish Meats grisleverantörer tillämpar BIS-regler.

80 procent av det griskött som säljs i Sverige är producerat inom Sverige. 70 procent därav produceras av Swedish Meats. Av importerat kött kommer 63 procent från Danmark, 21 procent från Tyskland, 4 procent från Finland och ungefär 2 procent vardera från Holland, Belgien, Ungern och Italien.

Det kött som säljs under varumärket Piggham kommer från en unik treraskorsning, s.k. HLY-korsning. HLY står för korsning mellan Lantras- och Yorkshire-gris som sugga och Hampshire-gris som galt. Det vanliga är annars att korsa Lantras-/Yorkshire-sugga med Duroc-galt, s.k. DLY-korsning. HLY-korsningen ger ett saftigare och mörare kött, men innebär högre produktionskostnader.

Uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött”

Scan Piggham är världens bästa griskött tillgängligt för svenska konsumenter vad gäller såväl ätkvalitet, djurhållning som avsaknad av antibiotika eller salmonella. I vart fall finns inget generellt bättre griskött att uppbringa på den svenska eller den europeiska marknaden. Av marknadsundersökning som Scan låtit genomföra framgår att konsumenter inte uppfattar uttrycket bokstavligen.

Vid val av griskött beaktar konsumenter ätkvalitet, djuromsorg och hygienisk kvalitet, men inte teknologisk kvalitet.

Jämförande undersökningar av konsumentpreferenser i Danmark, Norge och Sverige visar att svenska konsumenter uppskattar griskött mer än danska och norska konsumenter. Detta kan bero på att svenskt griskött är av högre kvalitet. Piggham-grisen, eller HLY-korsning, ger, p.g.a. att den är bärare av den s.k. RN⁻-genen, ett mörare kött än andra korsningar, men också ett högre svinn i produktionen. I anslutning till påståendet om världens bästa griskött i den påtalade marknadsföringen anges ”Enligt forskning vid Lunds universitet och Köttforskningsinstitutet är Scan Piggham världens möraste och saftigaste griskött. Läs mer på scan.se.”. Den forskning som avses är Å. J:s doktorsavhandling, som bekräftar vetenskapligt att kött från bärare av RN⁻-genen är mörare och saftigare. Tester visar att konsumenter även upplever ätkvaliteten högre hos kött från HLY-grisar än annan korsning.

Sverige har världens strängaste djurskyddslagstiftning, med strikta regler för bl.a. antibiotikaanvändning och djuromsorg, den s.k. svenska modellen. Den ger högre produktionskostnader. Swedish Meats har därutöver frivilligt påtagna regler angående avel, djurhälsa, foder, skötsel, utformning av stallar, transporter och slakt, s.k. BIS-certifiering. I andra länder, t.ex. Danmark, finns inte samma stränga krav på djurhållningen. Sverige har lägst antibiotikaförbrukning per gris i västvärlden och lägst förekomst av antibiotikaresistenta bakteriestammar i världen. I Danmark används tre gånger mer antibiotika per gris än i Sverige. Sverige har också en unik lagstiftning för bekämpning av salmonella bland djur vilket har gett en salmonellaförekomst bland gris understigande 0,1 procent. Av danskt griskött innehåller 1,2 – 2,7 procent salmonella. Smittskyddsläget i Sverige är mycket gott och ett antal smittsamma sjukdomar, som förekommer i övriga världen, har eliminerats, t.ex. syndromet PRRS, vilket i hög utsträckning förekommer i bl.a. Danmark.

BEVISNING

Scan har åberopat skriftlig bevisning samt vittnesförhör med Å. J., H. A. och J. Å. R.

DOMSKÄL

Allmänt

Enligt 4 § MFL skall marknadsföring stämma överens med god marknadsföringssed och även i övrigt vara tillbörlig mot konsumenterna och näringsidkarna. Enligt 6 § första stycket samma lag får en näringsidkare vid marknadsföring inte använda påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annan näringsidkares näringsverksamhet. En näringsidkare får enligt 8 a § samma lag i sin marknadsföring direkt eller indirekt peka ut en annan näringsidkare eller dennes produkter endast under vissa förutsättningar, såsom att jämförelsen inte är vilseledande och inte misskrediterar eller är nedsättande för en annan näringsidkares verksamhet och produkter. Vid jämförande reklam liksom vid marknadsföring av livsmedel ställs särskilt höga krav på vederhäftighet. Det åligger den som marknadsför en vara att styrka vad som därvid påstås.

Uttrycket ”Välj importerat griskött så kan du få medicin på köpet. Det kan inte vi bjuda på, eftersom vårt kött är helt fritt från antibiotika.”

Uttrycket innebär ett påstående om att importerat griskött innehåller medicin, antibiotika, och att svenskt kött inte gör det. Scan har inte styrkt att så är fallet. Marknadsföringen är därmed i denna del vilseledande och innebär misskreditering av utländska köttproducenter. Scans marknadsföring är således i denna del ovederhäftig och otillbörlig och skall förbjudas.

Uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött”

I sin marknadsföring har Scan även använt uttrycket ”Julskinka av världens bästa griskött”. I konsekvens med Marknadsdomstolens praxis (se t.ex. MD 1996:19, 1999:25 och 2000:20) skall detta allmänna och reservationslösa kvalitetspåstående tolkas som att det griskött Scan tillverkar sin julskinka av verkligen är överlägset allt annat griskött. Eftersom påståendet är så generellt är det tveksamt om det över huvud taget är möjligt att styrka. Trots att Scan i marknadsföringen gör en jämförelse med allt världens griskött har Scan i målet inte åberopat något material som jämför Scans griskött med allt annat griskött på den svenska marknaden, än mindre gjort någon internationell jämförelse. Av den utredning Scan åberopat framgår framför allt att den korsning av olika grisraser som Scan använder i sin köttproduktion ger ett kött som bedöms ha hög kvalitet vid undersökning av t.ex. egenskaper som svenska kon-

sumenter värderar högt. Detta är dock inte tillräckligt för att Scan skall anses ha styrkt ett så generellt och reservationslöst påstående som det aktuella. Scans marknadsföring är således även i denna del ovederhäftig och otillbörlig och skall förbjudas.

Vite

Av 19 § MFL framgår att förbud skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt. Sådana skäl föreligger inte. Inte heller föreligger något skäl att frångå sedvanligt vitesbelopp, 400 000 kr.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång är Scan skyldigt att ersätta Danske Slagterier dess rättegångskostnader. Danske Slagterier har yrkat ersättning med 168 075 kr, varav 105 000 kr avser ombudsarvode, 2 625 kr avser utlägg och 60 450 kr avser huvudmannens kostnader. Scan har vitsordat yrkade belopp som skäligen i och för sig. Ersättning skall därmed utgå i enlighet med Danske Slagteriernas yrkande.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Ingegerd Westlander, Per Eklund, Jonas Häckner, Lars-Gunnar Mattsson, Marianne Reuterskiöld och Anders Stenlund. Enhälligt

Sekreterare: Kajsa Nordström